

PREDKLADACIA SPRÁVA

Návrh zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021.

Návrh zákona je zároveň v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021-2024, ktoré obsahuje záväzok „vytvorenia funkčného systému nezávislej kontroly sťažností a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb“, ako aj v kontexte so záväzkom „reformy dlhodobej starostlivosti“.

Návrhom zákona sa *de novo* kreuje právna úprava správneho dozoru v oblasti sociálnych vecí. Účelom predkladanej právnej úpravy je vytvoriť funkčný systém správneho dozoru nad plnením povinností v oblasti sociálnych vecí, a tým prispieť k posilneniu efektívnosti a kvality sociálnej pomoci poskytovanej v rámci práva sociálneho zabezpečenia. Správny dozor ako kontrolnú činnosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) bude ministerstvo vykonávať *ex lege* i voči nemu inak nepodriadeným (dozorovaným) subjektom. Činnosť dozorovaných subjektov bude kontrolovať z pohľadu jej súladu s plnením povinností pri uplatňovaní práva sociálneho zabezpečenia vo vymedzených oblastiach dozorovanými subjektami, pričom následne bude aj vyvodzovať zodpovednosť za porušovanie týchto povinností dozorovanými subjektami. Ministerstvo bude teda právne relevantným spôsobom reagovať na zistené nedostatky (napr. vyžadovať od dozorovaného subjektu prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku, overovať prijatie a splnenie týchto opatrení, ukladať dozorovanému subjektu pokutu za spáchanie správneho deliktu).

Inšpekciu v sociálnych veciach bude ministerstvo vykonávať prostredníctvom špecializovaného útvaru – útvaru inšpekcie v sociálnych veciach, ktorý na tento účel na základe zákona zriadi. Do návrhu zákona boli súčasne zakomponované efektívne záruky, aby boli *ex lege* zabezpečené požiadavky predovšetkým na nestrannosť a objektivitu, samostatnosť, transparentnosť a nezávislosť inšpekcie v sociálnych veciach, v súlade so všeobecným cieľom zefektívnenia výkonu, racionalizácie a skvalitnenia štátnej správy.

Návrh zákona stanovuje primárne úlohy a oprávnenia Útvaru inšpekcie v sociálnych veciach v oblasti správneho dozoru v sociálnych veciach, ako aj oprávnenia a povinnosti štátnych zamestnancov poverených výkonom správneho dozoru v sociálnych veciach a prizvanej osoby pri výkone správneho dozoru. Špecifikuje práva a povinnosti dozorovaného subjektu, práva a povinnosti osôb pri vykonávaní inšpekcie v sociálnych veciach, priebeh a vecné náležitosti vykonávania správneho dozoru ako aj rozhodovanie ministerstva o sankciách za porušenie povinností ustanovených osobitnými predpismi a týmto zákonom.

V súvislosti s navrhovanou právnou úpravou sa v záujme zabezpečenia previazanosti jednotlivých právnych úprav v oblasti sociálnych vecí, novelizuje zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov, zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov a zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb.

o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. Zároveň je potrebné vykonať aj zmenu zákona č. 575/2001 z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v pôsobnosti ministerstva.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Navrhuje sa, aby zákon nadobudol účinnosť 30. júna 2022, okrem čl. I § 4 až 13 a čl. II až V, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2023 vzhľadom na primerané zabezpečenie legisvakačnej lehoty potrebnej na uvedenie zákona do aplikačnej praxe.